

6-ТИ СЕПТЕМВРИ - ДЕН НА СЪЕДИНЕНИЕТО

Художник: Николай ПАВЛОВИЧ

ИЗ СПОМЕНИТЕ НА ГЕНЕРАЛ ДАНАИЛ НИКОЛАЕВ

триоти и изпълнят докрай своя войнишки дълг при всички евентуалности, които могат да се случат. Всички с радост посрещнаха съдбоносния акт и останаха цялата нощ в частите си.

Точно в 4 ч. сутринта на 6 септември заповядах да бият тревога в сборния лагер. Всички части се построиха в най-голям порядък, точност и бързина. Всички началстващи лица са по местата си. Поздравих ги и гръмогласно им известих, че те по Божие провидение като български войници са повикани да извършат велик и патриотически акт Съединението на Южна със Северна България. Това съобщение се посрещна

“...Настъпни съдбоносната нощ на 5 срещу 6 септември. Събрах всички офицери в лагера и им съобщих предстоящото събитие, със заповед да бъдат истински патриоти и изпълнят докрай своя войнишки дълг при всички евентуалности, които могат да се случат. Всички с радост посрещнаха съдбоносния акт и останаха цялата нощ в частите си.

с възторг и небивало въодушевление от всички войкови чинове. Под владичеството на патриотически подем и изблика на войнишки чувства, аз поведох смело войсковите части за град Пловдив...

Съмваше се вече, когато аз начело на войниците влезнах в Пловдив и лично разпоредих да се обкръжи конака-резиденцията на генерал-губернатора. Едвам това изпълнено, съобщиха ми, че генерал фон Драгалски иде откъм Градската градина, по направление на конака, обаче войсковата част, поставена за охрана на улицата го спира. Това щом узнах, заповядах да го пуснат и той дойде при мене, много сърдит, и с негодувание ми направи бележка, че офицерите и войниците не само не го допуснали, но и не му отдали чест. Отговорих му да се примири с положението си, че от тая сутрин тия войници не са султански, а български народни войници, извършвайки акта на Съединението, и като така, той престава да им бъде началник. Помолих го веднага да си отиде в квартирата и там да чака развитието на събитията и моите последующи нареждания.

/на стр. 2/

Уважаеми
старозагорци,

Скъпи жители и гости
на община
СТАРА ЗАГОРА,

Навършват се 131 години
от Съединението на България!
Останало като едно от най-великите
събития в българската история,
Съединението е подготвено, осъществено и защитено
по достоен начин.
То е плод на свободолюбието, далновидността и върховните
усилия на цялата нация! Това е първата смела стъпка към
самостоятелно и равностойно участие на българите
в новата история на Европа!
На този ден, нека си пожелаем да продължим достойно
делото на дейците на Съединението!
Да бъдем силни и мъдри, и да носим в сърцата си
любовта към Родината и всичко българско!
ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

Живко ТОДОРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА

Уважаеми
старозагорци,

Приемете поздравите ми
по случай 6 септември!

Денят на Съединението,
денят на националното
обединение на идеали -
пореден повод за гордост!
Стимул за развитие и завет, който се помни и следва.
Шести септември е символ на сила и успех.
Единство - само то е нужно и днес, и занаяпред!

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!
Емил ХРИСТОВ
Председател на Общински съвет Стара Загора

ВЕСТИ

НОВ БРОЙ НА "ПТИЦИ В НОЩТА"

Излезе бр.2/2016 на старозагорското списание за поезия, проза, критика, публицистика "Птици в нощта". Изданието се спонсорира от Фондация Интелектуален клуб "Космос - Димитър Брацов". Броят започва с отчитане на резултатите от Третия национален поетичен конкурс "Академик Николай Лилиев". В него със свои стихове, разкази и статии се представят: Ботьо Буков, Керка Хубенова, Йордан Пеев, Иван Енчев, проф. Марин Добрев, Стойчо Маджарски, проф. Петър Динев, Сия Симеонова... В рубриката "Литературна класика на Стара Загора" читателят ще прочете стихове и афоризми от Димитър Подвързачов и Жеко Христов.

В бр. 186 от м.май т.г. вестник "Литературен глас" помести имената на наградените автори, както и състава на журито. В рубриката "Ехо от конкурса" представяме номинирани и стойностни творби на част от участниците.

ЛГ

АСЕН РАЗЦВЕТНИКОВ - ПОЧЕТЕН ГРАЖДАНИН НА ГОРНА ОРЯХОВИЦА

В майската сесия на Общински съвет - Горна Оряховица посмъртно беше присъдено званието "ПОЧЕТЕН ГРАЖДДАНИН" на поета и преводача Асен Разцветников. От името на жителите на родното му село Драганово плакета получи кметът Нели Грошкова.

"СВИЦОВСКИ ЛОЗНИЦИ"

Община Свищов обявява традиционния ежегоден поетичен конкурс "Свищовски лозници". В него могат да участват автори от страната с по едно стихотворение в три екземпляра. Конкурсът е анонимен.

Ще бъдат присъдени:

Наградата за поезия на името на Николай Искърв - 250 лева
Първа награда - 150 лева
Втора награда - 100 лева
Трета награда - 70 лева
и две поощрителни награди по 50 лева

Резултатите ще бъдат обявени на 25 септември от 10.30 часа в камерната зала на ПБНЧ "Еленка и Кирил Даврамови - 1856".

Краен срок за получаване на творбите : 10 септември 2016 година на адрес:

5250 Свищов обл. В.Търново
ул. "Д.Г.Анев" № 4 "а", Община Свищов, отдел "Култура", за конкурса.
тел. за информация 0631/643-51 - гл.експерт "Култура"

НА КОРЕНА МУ РЯПА

Измислих дума. Та? Измислил съм може би хиляди, една повече, две по-малко... Но тая, не знам защо, накара ме да я видя, а изхождайки от нея и цял разред ней подобни, от дотогава неподозираем за мен тъгъл.

"Езероока" явно ще рече жена с очи като езера. В сложната дума няма "като". Но присъствува подразбираемо, неизбежно. Тоест новичката (неологизмът) по същество представлява сравнение. И то скрито. Ала ние възприемаме този вид слова чисто морфологически, сиреч, имаме ги само за сложни, съставени от две части, в случая две съществителни, свързани пряко, без улесняващо посредничество. В действителност мостът (невидим) между двете съставки е "като", понеже смислово думата следва да бъде тълкувана "с очи като езера". Литературознанието наставлява, че обичайният способ да създаваме метафори изисква сравнение, при което бива изпускано "като". Следователно "езероока" е освен скрито сравнение още и метафора, тажу скрета, при все че не съзирахме ни първото, ни второто, ни другото, а прочитът ни подвежда към прилагателно, малко по-така, но прилагателно. Което е хем прилагателно, хем сравнение, хем метафора, пък на всичко отгоре и сложна дума, и новичка. Да спра, че това разчепкване заприлича на многостепенна ракета-носител. Само ще прибавя, че въпросът от тълкувателско гледище не е изчерпан с преждеказаното: езероока може да бъде разбирано като сравнение по размер (очите са големи като езера), цвят (очите имат цвят на езеро), оттук пък препращат към синьо,

ТРИ ЕСЕТА ОТ РУМЕН СТОЯНОВ

зелено, синьозелено, светлосиньо, тъмносиньо, светложелено, тъмнотелено, изумрудено и кой знае още колко и какви багрови отсенености. Сравнението позволява да бъде разбирано и тъй: очи бистри като езера; очи спокойни като езера; очи дълбоки като езера, и каквато препратка още събуди думата, а защо не и всичко това заедно: очи големи, зелени, бистри, дълбоки, спокойни, привличащи, тайнствени и хубави като езера. Тук вече наистина ще спра, понеже ако зад всяка дума съзираме такова обилие от неща, трудно бихме стигнали до края даже на едно кратко стихотворение, оттук поуката е да не седем за щяло и не щяло на корена му ряпа, щото хванем ли се на тая коварна уловка, доникъде няма да отидем в четенето, една книга не бихме могли да усвоим.

РЕКА И КАМЕНОЛОМНА

Има камъни заоблени, огладени от речна вода, приятно е да туриш в длан такова малко по размер нещо, да го милваш, усетиш, почувстваш, струва ти се даже леко, чак галовно (особено ако лъха естествена топлина): нежен къс нежива природа: излъскаността му сякаш те кара да го възприемаш едва ли не като живо създание, родственик с бръмбар рогащ.

Има камъни ръбати, сякаш току-що изкъртени от каменолюмна, в сравнение с предишните изглеждат (без да са) по-твърди, по-корави, по-яки; недодялани, груби.

Подробно разделение виждам в изящната словесност: едни думи, творби оставят впечатление за окръгленост, изваяност, мекота; други слова, изкази внушават плътност, тежест, суровост, ръбатост. Между двете крайни точки срещаме множество преходности, разновидности, отсенености, впрочем лесно доловими тия присъщности. Харесвам образци на мек, ласкав езиков изказ, но и на груб, твърд. Може би по-рядко ще откриеш върхове сред вторите, затуй питая особена слабост към тях: буквената (хубава, силна) грубоватост като че ли по ме влече. Едното (заобленост) и другото

(ръбоватост) сами по себе си не определят художественото равнище, то зависи от дарба, тая благодат Божия.

ГРАНКА, ВЕЙКА, КЛОНКА, КЛОНЧЕ

Равнозначни са. Напълно. Ала: първите две ще ги срещнем твърде рядко, преобладава силно последната. Останалите битуват в иженарицаемата поетическа изказност, своего рода словесен резерват.

За мен е неясно по/д каква причина бива една дума пренебрегвана, защо друга, с нищо превъзхождаща я, оказва се предпочитана, облагодетелствена. Изпитвам слабост към тия незаслужено избутани встрани слова, изпаднали от равноправна употреба. Не казах правилно: сторили са го не те, по своя воля, то им е непосилно, отстранили сме ги ние хората, безмилостно: думите са ни подвластни, а с някои постъпваме сякаш непочтено: обричаме ги на забравя. Все едно издигнали сме великолепна (езикова) сграда, пък тях сме набутали в мазето.

Знаем що е социална несправедливост, но има, поне за мен, и езикова несправедливост. Тя ме трогва по сходство с първата: думите, макар безмълвни, тоже страдат, мисля аз, навярно съвсем неоснователно: мое право е да си въобразявам кое-що. Това чувство на милозливост ме кара току да изкарам някое слово от глухото му забвение и да го туря в мое писанийце. Съзнавам, че тая постъпка не ще измени присъдата, но аз друго не мога направя освен да търся подходяща сгода за низвергнати думи: писал съм неща главно с цел да пробутам някоя, струваща ми се красива: никой не е съвършен, най-пък малко аз, все ми се ще да напомним за съществуването на еди какво незаслужено загърбено слово. Нали се залисвам с образности, въпросните думи напомнят ми достолепни бедняци, търпеливо чакащи не парица някоя, а употреба. Има дружества, които защитават чезнещи растения, твари. Ако сме последователни в съчувствието си, трябва да създадем и общество, бдящо за живота на скъднеещи думи.

ИЗ СПОМЕНИТЕ НА ГЕНЕРАЛ ДАНАИЛ НИКОЛАЕВ

/от стр. 1/

Генерал фон Драгалски, крайно смутен от това що вижда, изпълни заповедта ми и се прибра у дома. В този момент ми се донесе, че се е появил подполковник Чичагов – руски военен аташе в Пловдив и се отправил към охраната. Аз веднага пристигнах при него и той се обърна към мене с думите: „Майор, това не е волята на Царя“. Аз го пресякох и му отговорих нервно: „Подполковник, пред фронта на наредените революционни войски, вие не можете да ми говорите с тоя език“, и го помолих да си отиде у дома. Той схвана положението и изпълни моето искане.

Веднага подир това, отидох на главната врата на конака, и заповядах да повикат полицмейстора Користилъв и му заповядах да отвори вратата. Той отговори, че ключовете са у портиера и отиде уж да го търси. Предположих, че не искат да ми отворят вратата, затова заповядах повторно и енергично на полицмейстора или веднага да отвори, или ще дам заповед на артилерията да стреля и разруши вратата и оградата, което не е желателно.

В този момент е вече достатъчно светло, и аз видях в двора на конака да се строят трите роти от Първа Пловдивска дружина под командата на капитан Рачо Николаев (Шопчето). Тези три роти са били привлечени в конака за охрана и като видях, че началстващите лица в конака се надяват на тях и не отварят вратата, тогава аз се обръщам

към войниците от ротите, поздравих ги със Съединението и че те вече са български, а не султански войници. Те ми отговориха с възторжено „Ура!“, и ефектът беше чародеен – вратите на конака се отвориха!

Веднага влязох в конака с ротата, която беше до вратата. В този момент се чу силно „Ура!“ откъм източната врата на конака, отгдето влезоха конарци. Малко след това се яви при мене Антон Каблешков, а подир него и Иван Андонов, член на комитета на Съединението, комуто заповядах да влезе при генерал-губернатора и да му съобщи за извършеното по Съединението и за неговото детрониране. Андонов влезе, обаче дълго време се мина и губернаторът не се явява, затова изпратих моя доверен офицер капитан Стефов да види защо се бавят и да съобщи на генерал-губернатора да не се страхува, защото съм взел мерки за запазване живота му.

Най-после се яви и Захарий Стоянов, на когото се бях много ядосал, че не се явява овреме при изпълнението на такъв съдбоносен акт. Заповядах му веднага да се вземат мерки и да се публикува манифест към българския народ, с който да му се извести великият акт на Съединението, като същевременно се избере привременното правителство.

След тези нареждания, виждам да излиза генерал-губернаторът Гаврил Кръстевич, който веднага се качи на приготвения негов файтон, заедно с назначения да го придружава офицер, поручик Ганю Атанасов. В тая сума-

тоха, при бързината да давам заповеди по всички направления, аз не забелязах кога на капрата при файтонджията се е качила учителката Недялка Шилева – годишница на Чардафон, облечена във войнишки дрехи. Файтонът се отправя за Голямо Конаре без други инциденти, а оттам под охрана – за София.

След заминаването на генерал-губернатора, взех мерки за запазване реда и спокойствието на града. За началник на пощите и телеграфите бе назначен дядо Райчо Николов – майор, началник на жандармерията в Пловдив. Той се явил при началника на пощите и телеграфите Тодоров и поискал да му предаде канцеларията. Тодоров не само отказва да предаде поста си, но гърми в гърдите на дядо Райчо и го убива. Тодоров излиза от канцеларията на площада Джумая, обаче народът се спуска върху него и го линчува ужасно. И само с тия две случайни убийства се извърши великият акт по Съединението.

От конака разпоредих войските да идат по местата си, а аз се отправих към градския съвет, гдето намерих събрани д-р Чомаков, д-р Георги Странски, Захарий Стоянов, Антон Каблешков, майор Сава Муткуров, майор Филев и др. Пристъпи се към избор на временно правителство и се избра за председател д-р Чомаков, но той се отказа и вместо него се избра д-р Странски...

Ген. Данаил Николаев, в-к "Отечество", септември 1925 г.

Мартен КАЛЕЕВ

Бистрата хладина на реката галеше топлите речни камъни и се стаяваше в синята пазва на вирчето. Върбите надничаха в него и все не смееха да нагазят водата. На брега сред пясъка и купчините баластра седеше мъж по къси панталони и със сламена шапка с голяма периферия. Столчето понасяше търпеливо едрото му тяло.

Мъжът държеше прът, който трябваше да мине за въдица, ако имаше корда. Но нямаше. Отдалече можеше да го помислят за кротък рибар, който чака своята неидваща слуга. Защото прътът така си стоеше над водата и само от време на време сменяше ръцете.

Венелин Хронов го гледаше вече половин час, но така и не разбра луд ли е или просто един чудак. Горедолу и той като него изперкал от жегата, от безумието на света. Ако един луд гледа друг луд и му се чуди, от това по-малко луд ли става? Едва ли, бе отговорът, който Венелин Хронов ясно и категорично изрече предпазливо наум. Огледа се дали жена му и внукът не го наблюдават отнякъде - нали ги бе довел на разходка, а хлапакът се заигра с поповите лъжички и той го остави да се дърли с баба си. Та и този пред него сега - щом едно дете може да си играе в жабуняка с поповите лъжички, защо пък един възрастен да не може да държи прът над водата да кажем в пет часа след обяд през август. Все пак любопитството надделя и Венелин го приближи. Изкашля се и рече:

- Отдавна ли... такова... ловиш... риба?

Оня не отговори.

- Мога ли да поседна ... да погледам?

Периферията на шапката кимна напред-назад, гласът се зарони като пясък:

- Само стой по-далеч от водата... Рибата се плаши...

- Добре де... Ама...

- Сст, казах ти, тихо... Кълве.

- Ами, кълве. Нямаш корда, как разбираш тогава...

- Не говоря на теб, а на рибата... Бяхме се обзаложили, че до един час и ще кълвнем... И ето, аз спечелих...

- Какво си спечелил?

- Баса, какво. Ти кълвна.

- Хм, кълвнах... Стоя и ти гледам акъла. Държиш един прът и правиш сянка.

- Като не си кълвнал, що питаш? Не мога да понеса комин вместо въдица... За такава работа могат да ме покажат направо по телевизията.

- Ще те покажат... на четвърти километър.

- Няма да съм сам. На другия прозорец ще си ти. Да не би да се мислиш за нормален, дете си седнал да гледаш...

- Интересен чешит си... да ме прощаваш.

- Не съм чешит, а гражданин. При това свободен. Що трябва да ти обяснявам какво правя? Правя каквото си искам. На теб какво ти влиза в работата?

- Гражданин, дете говори с рибата!?!...

- Сега е демокрация, мога да си говоря с когото си искам. Отде да те знам, че и ти не си риба?

- Ами нали ме виждаш.

- Виждам те, ама то не е сигурно. Що народ се мислеха, че не са риби, пък като ги изиграха ония с пирамидите... Гледаш го човек, а то цаца... Всеки си

е нещо риба.

- Ти пък да не си мислиш, че си... крокодил. Или поне малко алигаторче. Дето закусва с такива като... мене, да речем. Избиваш комплекси.

- Избивам комплекси с една нищо и никаква пръчка, дете и сянката й не е като хората, ами крива. Тия, дете си избиват комплексите с живота на хората, със съдбата им, с държавата им... Тях никой не ги нарича луди? Държат си въдичките в нашата малка локвичка-държавица, току опънат някого за носа и го претеглят. Ако е маломерен, връщат го обратно... Да си потраква с чене из къщи, да си влачи чехличките от стена до стена... докато му обуят пижамката... от дърво.

- Значи ти правиш нещо като... бягство от делника, така ли?

- Не бягам. Вече и за какво ли? Апартаментата ми го изтарашиха, колата свиха, рекетът в магазина, от енергото, теца, от доктора, от зъболекаря, ти е в

кърпа вързан... Абе аз ти разправам на тебе, че си риба... Бягство. Къде? Отвд хоризонта ли?

- Ей, намокрих си обувките - цъкаше с език Венелин Хронов и се опитваше да изгони от тях водата и пясъка. - Че те били пробити, дявол да ги вземе...

Непознатият за пръв път го изгледа и рече:

- А кажи сега нормално ли е. Обувките да ти пропускат вода, а стомахът да не пропуска храна...

- Не те разбрах...

- Докторите казаха, че стомахът ми не пропускал храна. Като не пропуска, защо огладнявам?

- Защото си жив.

- Не е затова. А защото се трудя.

- И какво толкова... се трудиш?

- Не ме ли виждаш? Ловя риба.

- Стига си пък и ти с тая риба. Ловиш... слънчев удар най-много да те лепне.

- Ако искаш да останеш, отиди си отсечи и ти една пръчка. Иначе си дигай партакешината, разбра ли? Няма нужда да ме одумваш.

- И с пръчка, и без пръчка не е ли едно и също как ще те одумвам?

- По-друго е. Като заприличаш на мен, ще почнеш и да мислиш по друг начин.

- Но защо пък трябва да ти изпълня заръката. Това тук да не е твое?

- Мое е. Дошъл съм преди тебе. Имам известни права над него, защото съм те изпреварил. А ти си закъснял. При това държа в ръцете си стабилни аргументи. Като ти ги трясна от главата, ти после

ходи, че доказвай по съдебен ред, че не си се ударил някъде другаде или, че не съм действал при крайна необходимост...

Венелин Хронов се ядоса. По-скоро на себе си, защото можеше да му тегли една майна на тоя дървеняк и да си замине. Но като си представи жена му да дърпа внучето и да му се кара за калта по панталона и новите маратонки, нещо го бодна под лъжичката. Пък и наоколо жива душа не се виждаше, камо ли да се намери с някой друг на приказка. А сам не му се стоеше. Нещо нервата му се беше разхлопала и едни мисли го навестяваха, дето... И внукът ще го накара да държи миризливия найлонов плик с поповите лъжички, от които направо му се повдигаше. Какво толкова, ще си отсече една пръчка и той и ще седне до мнимия рибар. Нали трябва да разбере колко луд е наистина тоя шурак...

- ...Е, това е друга работа. Сега сме си двама. Лика-прилика! - подсмехна се въдичарят.

- Аз нямам нищо общо с теб! - злобно отрони Хронов.

- Имаш, имаш. Още не си го осъзнал. Аз съм преминал през теб, дори да не си го искал. И с оня, валчестия камък имаш нещо общо. И той е преминал през теб, и ти през него. Съдбата ви е срещнала. И всеки е оставил своя отпечатък... Така се заразяваме... Взаимно.

- Да ти се намира вестник?

- Това вестници, телевизия, радио, тая съвременна шизофрения не е за нормални хора. Вчера преброих в един шейсет и осем заглавия, които съдържат кръв, насилие, терор, убийство, изнасилване, садизъм и прочие фашизми. Некролог, не вестник. Какво можеш да очакваш в една държава, в която...

- Трябва ми да си направя шапка, че слънцето ще ми спраска кестена от температура. Пък ние сме слаби в главите генетически...

- Откърши си една клонка. Ще ми се правиш хем на интериор.

- Как ли те търпи и теб жена ти...

- Жена ли!? Десетият кръг на ада!? На жена, кола и завой никакво доверие...

- Претъпкан си с максими. Затова сега си печеш кривака на слънце.

- Ти пак почна. Нали е свобода и демокрация. Глей си кефа и прочие...

- То пък един кеф...

- Да съм на Господ на мястото, че като почна...

- Добре, че не си. Да не му е било леко и на него да ни спре на тия Балкани. Иначе отиваше и Европа, че и светът.

- Друго имам предвид. Бих сложил

очите на българина малко над гъза. Първо бих започнал от управниците. Така по-малки... щяха да ги правят. Пък и във философски план - гладно дупе ни сере, ни работи... Дано веднъж уцелят мярката...

- Като си свободен, защо си се забил из тия чукари?

- Я виж каква е красотата. Мирише на чиста вода, на косено сено. Птиците падат из небето, гонят мечтите си в подножието на рижавите хълмове, осветени от залеза... Колко време му остава на човечеството да има всичко това?

- Ти си бил поет, бе?!? Я как го каза само това, за залеза и хълмовете.

- Не съм. Не ща да бъда поет. Искам да бъда борец. За каквото и да било. Да бъда борец - свободен борец, богат борец.

- Това е мит. Чак пък толкова!?

- И повече. Не мит, а вис ли, мис ли, сик ли? И у всичките - сигурност. Каква сигурност може да има един свободен честен човек при толкова други свободни бандити? ...Свободата, Санчо, е на върха на копието... Врява и безумство е животът ни...

- Въпросът е...

- Никакви въпроси не позволявам. Сега искам не въпроси, а тишина, из която се движат риби. Плуват едни такива пернати, шарени, златни. Великолепни и нежни като дъх на невестулка. Какво ти говоря пък и аз. Ти си заразен с толкова стъпки, образи, лъжи, илюзии, шампи, максими, че дори те е страх да държиш един прът над водата. Защото ако те види някой... Кой да те види? На кого му пука, бе? Ха подръж я тая въдица над водата като мен час-два и ще видиш. Ще кълвнем. Аз ти го казвам. Ама да не вземеш да обясняваш после, че тук е имало един такъв като мен. Никой няма да ти повярва. Мен ме е нямало. Аз съм ти. Ти си аз. Ти си говорил със себе си. Искал си да чуеш истината, но ти е трябвала тази река, тази вода, това небе, този прът дори. Един път да не си запушил ушите си с излишни думи, ще видиш, че ще кълвнем.

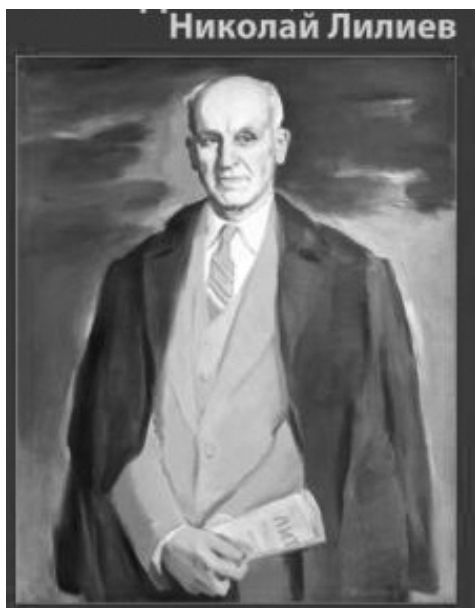
Непознатият се изправи. Сгуши глава някак в раменете си, събра съгващото туристическо столче и се изгуби сред върбака на другия бряг.

Венелин Хронов държеше пръта и мислеше за станалото. То наистина му се струваше сън. Усмихна се. Никога досега не беше правил такава чудатост. Беше се движил по правилата. Беше полудявал бавно сред законите на обществото. И сякаш за пръв път откриваше колко е приятно да седи на брега на една може би вечна или преходна река - какво значение има - която щеше да го надживее, да се наслаждава на синята хладна ласка, да поглъща необятното зелено на ливадите и някъде не много далеч жена му да разказва някаква приказка на внука му за жабока-цар. Усмихна се и се почувства щастлив. Огледа се да види стъпките на оня непознат рибар, който носеше в себе си стръкчето лудост и вярата, че има за какво да се усмихваш и да бъдеш свободен.

Недалече от него клечеше мъж, който го гледаше. Изправи се. Пристъпи някак предпазливо към Венелин Хронов и го попита:

- Отдавна ли... такова... ловиш... риба?

- Само стой по-далеч от водата... Рибата се плаши! - подсмехна се под мустак Венелин Хронов и вече бе сигурен, че животът продължава...

Асена ХРИСТОВА – 12 г.

ДАЛЕЧ ОТ МОЯ ТОПЪЛ ДЪЖД

Вървя под моя сив чадър.
Вървя под капките дъждовни,
изсипали се изведнъж,
но някак черни и отровни.
Далеч от моя топъл дъжд.
Вървя по своя дълъг път
без мисъл, без надежда, без посока.
Изгубен вече е светът,
потънал в бездна тъй дълбока,
под пръските на капките дъждовни,
изсипали се изведнъж,
но някак черни и отровни,
събрали мъките световни,
далеч от моя топъл дъжд.

Светла ГУНЧЕВА

НАЧАЛО

Започва и от изгрева да ме боли,
кълявш морето като розово фламинго.
Проклетият часовник на Дали
брои поредния нокдаун на ринга,
след който тялото ми ще остане да лежи
завинаги между море и бряг разпънато
и нищо няма повече да му тежи.
Дори и Времето на две прегънато,
отпуснато като балон издишал.
По тишината бяла, като празен лист,
със дъх последен нещо ще напиша.
Все съм го искала това –
живот на чисто.

НОЩНА РЕКА

Когато думите са глътки по езика ми –
наслада за рецепторите на сомелиера в мен
и вкус на ягоди и на горчив пелин извикат,
аз знам със сигурност къде ще ме намерят –
край нощната река, подпряла с корени
наведения зид на бреговете ми,
от пролетни води до смърт изронени.
Седя на тъмно и очаквам страховете си
на бързата си лодка да доплават
и да ме поведат из моя малък ад,
във който суетата и тщеславието
изгубват битката със онзи глад
за въздух, светлина и път под слънцето.
Да буташ времето като един Сизиф
и както мравка падналото по тревата
зрънце,
с единствената мисъл, че си още жив...
О, за това си струва да стоиш във тъмното
и да затискаш с гръб
да не изскочи дяволът.
Но знаеш - непременно ще се съмне,
а онзи храст жасмин на двора ти
ще цъфне в бяло.

ЕХО ОТ КОНКУРСА „НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ“ 2016

Славимир ГЕНЧЕВ

ВАН ГОГ

Път с кипариси и звезди,
които разпиляват мрака.
Художнико,
не се сърди,
че се разхождам там понякога.

Аз идвам от объркан свят,
останал без любов и изход,
подобен на библейски ад,
но ад, лишен от капка смисъл.

С хилядолетни рамене
той мъкне личната си гибел
в едно потрепване на нерв,
в едно потръпване на фибра.

Път с кипариси и звезди.
Тук никой не играе публика.
Художнико,
не се сърди,
че съм дошъл да се изгубя.

Худ. Галя БУКОВА, Лодка

Елица АНГЕЛОВА

БОЛКИ ЧОВЕШКИ

Боли от грешки. И от невъзможност
назад във времето да се завърнеш -
да разрушиш и да градиш отново.
(От миналото почва всяко бъдеще.)

Боли от недовършени неща;
от срещнати-отминати любови;
от пътища, изгубени в нощта,
когато си потърсил път към Бога.

Боли от думи, глухо премълчани,
които някой тайно е очаквал;
болят дори онези малки рани,
които най-неволно си нанасял...

Не преболява. И дълбае в тебе
събудената съвест. И е страшно.
Какво,
че ставаш по-добър със времето,
щом няма как да почнеш отначало?

Любомир ЧЕРНЕВ

ТЪГАТА МИ Е СПОМЕН МИМОЛЕТЕН

Тъгата ми по пясъка подскача...
След малко ще се хвърли във морето
и ще изплува малко преди здрача.
А слънцето ще я погали леко,
преди зад хоризонта да потъне.
Но ще остави слънчева пътека,
осеяна с безброй подводни тръни.
По тези тръни бос към теб ще тичам
и ще те търся, постоянно свързан
с усещането, че напредвам бързо,
но недостатъчно - да те обичам...
А ти току пред мене ще намираш
причина да ми уловиш тъгата.
Със нея да се облечеш, гримираш,
да ме целунеш,
да ми събереш душата...

Тъгата ми е спомен мимолетен.
Тъгата ми е пеперуда бяла!
Щом споделиш я – ще разцъфне цвете,
което подарих ти за начало.
А след началото ще дойде крайт.
Той не е болка. Той е просто пътят.
Ще го намерим. Аз почти го зная...
Щом тръгнем -
ще се разделим безсмъртни.

ЧОВЕК Е СЪВЪРШЕНСТВО. НО И ВЯРА...

Човек сам търси своята пътека.
Защо тогава, Боже, пред олтара,
в безумието си – да се прекара,
човекът днес не вярва на човека?

И сам се мъчи. Все едно, че утре
светът ще се събуди в нова дреха!
Живеем в непремислена поквара.
Живеем, заобиколени с мутри.
Живеем в миг –
през пръстите изтекъл.

Утехата е нещо – чисто, просто...
Прегръща те. Създава ти измама.
За да убиеш днес ти трябва само
да се кълнеш във името на Господ.

Обаче... Съвършенството го няма.
А вярата? Сега ни баламосват,
че няма вяра! Че живеем в драма.
И само драмата ще ни докосне...

Не съм съгласен. Няма да се моля
на силата – живота ми проклела!
И няма да ги чакам – да ме колят
във петък и да ме ядат в неделя.

Така че на глупаците – на здраве!
А на умниците – какво да кажа?
Една любов до края ми остава.
Една любов ми взема и ми дава.
Една любов. И няма друго важно.

Кръстьо РАЛЕНКОВ

ХИЩНИЦИТЕ ИЗЛИЗАТ НА ЛОВ НОЩЕМ

Аз все по-често пиша през деня.
Навярно с думи все по-тревопасни.
И чезнещи - подобно на змия,
побягнала
и стихнала сред храстите.

Аз все по-често пиша през деня.
А някога предимно пишех нощем.
Било е моят начин на война,
на тъмна сила,
на любовна мощност.

И думите ми хищни са били.
Ловували са
гладно и безжалостно
неусъмнени, горди, бързи, зли,
вън от опасност, но сами опасни.

Всевиждащи във мрака, с остро зрение,
без нужда
от безмълвна светлина.
Сега, когато всичко е съмнение,
аз все по-често пиша през деня.

ХЛЯБ И МАСЛИНИ

Докато дъвчеше маслини с хляб
на пейката, поетът каза:

«Немодерно,
почти неприлично е
да се пише днес за родина.
Сякаш отиваш на свиждане
при хвърлен в затвора роднина.

С известна гузност, без патоса,
на скритото в теб отчаяние.
С усвоената акробатика
на приемливото мълчание.

Така избягват да се говори
за срамна болест.
За срамна тайна.
«Родина» е скелетът в гардероба ни,
който искаме да забравим.

Нагон да сме младолики варвари,
освободени от пъпната връв.
Фрагменти от нищото,
изразяващи пълнотата му,
победи без жертви,
рани без кръв.

Отказ от дълбината да си се раждал,
за да избегнеш засядане
в плиткия гроб.
Родината днес ли?
Куп мъртви пейзажи
от изгубен космически телескоп...»

Гледяхме тъмния хребет на Витоша,
зад който слънцето склони глава.

По някое време той каза тихо:
«Само че ти не вярвай в това.»

ЕХО ОТ КОНКУРСА „НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ“ 2016

Снежана ИВАНОВА

АНТЕСТЕРИИ

най-изкусният картоиграч
умря на свети Дионисий
мир на праха му
мир на праха му
шепнеха враните
преди да изкълват ропота
на предишните мъртви

Бог посипа небесно брашно
върху гледците на опечалените
няколко селски пияници
с пропаднала в гърлото самоличност
наедрели матрони
с кошници по-пълни и от телата им
мед за ситите
вино за гладните
тук-там бонбончета
за възкръсналия Дионис

Бог да даде всекому
подобна хвала
кълчеха схванати пръсти
стариците
дяволски свещи змийски очи
вдън гробовете на лицата

Бог да даде
Бог да даде
кънтеше хлипът
на картоиграчите
омършавели пияници
пъпчиви хлапета
спасили от мъртвия
последната си сълза

ВЛАДЕНИЕ

сам Бог позволи
да прескочиш праговете
на водата
смирнен сред пожара
на пеперудите
да оголиш звездния камък
колкото да те подхлъзне
по обратния склон на жената
да извадиш без свян реброто
колкото да го прегърнеш
колкото да го погалиш
с длан засмяна папрат
хиляди птици възгласи
от предверието на небето
хиляди змийски вопли
по нагорнището на човека
какво още търсиш
какво
светът е твое владение
зад еленовото дърво
озлочестена смъртта

Илиана ИЛИЕВА

СПОМЕН ЗА ИЛИНДЕН

Вечерницата влива се в Зора.
Поляната полка розовее.
Тъмнее бавно стръмната гора –
небето се прокъсва посред нея.

Пропяват вече третите петли
и дядо от миндера се изправя.
Аз зажумявам, мисля – надали
той ще усети, че го наблюдавам?

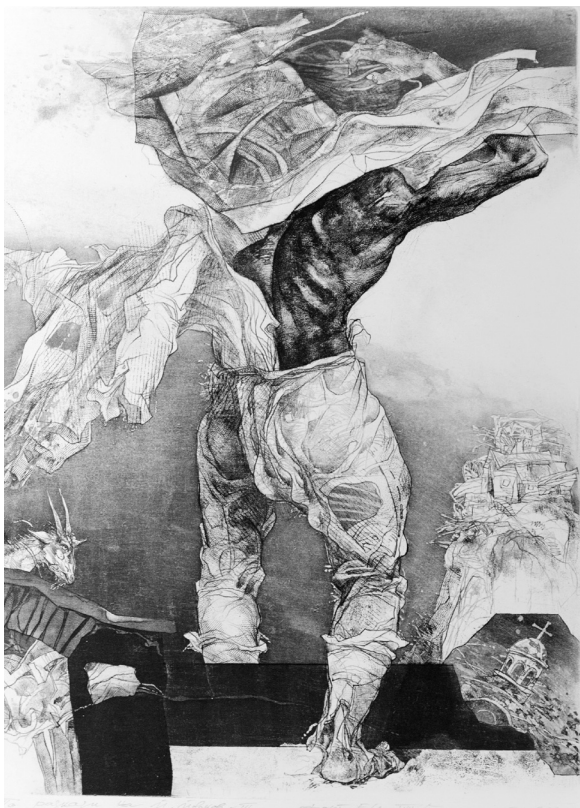
След него хлопва бялата врата –
и дядо дрънка с кофата в герана,
облива си лицето и врата,
преди към кокошарника да хване.

Долепям на прозореца челце
и гледам как едно петле излиза,
опитва се – перце подир перце –
да излети от дядовата риза.

Но дядо ми е силен и голям,
а в другата ръка държи секира,
и аз заплаквам от тъга и срам,
защото знам – петлето ще умира.

Свети Илия в този зноен ден
брои върху дръвниците петлите.
Не ще ме пита дядо – точно мен! –
да пеят ли петли, или да литват.

Отварям си широките очи
и гледам как крилете се премятат –
пред празника на първите лъчи
и над кръвта, обагрила тревата.

Худ. Иван Бочев, Рисунка

Маргарит ЖЕКОВ

ГЕТСИМАНИЯ

От странна скръб обзет,
Спасителят залита –
с нашепвания скверни Го гнетят
незрими демони.
Странят от Него вече
и осмиват Го тълпите.
Апостолите спят.
Лукавият така ще Му отнеме
и сетното приятелство.
Дори агентите подставени
напускат Го.
И Той се моли, коленичил на земята,
преди да бликне кървавата пот и
Го задави
мъката, че Го предава
най-добрият Му приятел.

ОЧАКВАНЕ

Сърцето ми – самотен пчелен кошер,
очаква гълъба, който монте мисли чете,
очаква вятъра
със житния перчем разрошен,
очаква смирено сълзата, която
несретника превръща
в прехласнато дете.

Евелина КОВАНДЖИЙСКА

ПОСЛЕДНИЯТ СНЕЖЕН ЧОВЕК

На откоси пада обичта –
тази тъжна приказка,
а Чебурашка хапе устните на зимата,
за да намери доверието.
Луната изгоря в допира
с топлите ти устни,
а сребърната лисица, която мете любовта
с опашка остаря с векове.
Ще сънувам син вятър,
ранен от длани и океани с надежда.
Ще събудя хоризонта за обич
и ще потъна в теб.

През пролетта сърничките ще донесат
онези трошици нежност-
позахвърлени и забравени, а вълците ще
изгризат гърлото на самотата.
Ще хапят земята до кръв, а аз ще сънувам
жадни за страст орхидеи.
Невинна съм за ходещия на пръсти дъжд,
за пръските вятър по кожата
и за безкрайните зелени тревни в очите ми.
Извивам ръцете на зимата.
Омръзна ме да се моля.

Искам да съм кълбо сняг –
последния снежен човек,
който ще отключи пролетта
и ще захвърли дрипавото си снежно сърце
по разлюляните драки. Няма самота без
име, няма вик без надежда.
Вече съм безименна и безнадеждна –
едно плахо момиче,
което обядва еднорози
и се храни със светлина.
Разхвърляй ме на четирите посоки –
като прах, като пепел.
И ще поникнат хиляди рози.

Първолета МАДЖАРСКА

ТРЪГВАМЕ СИ

Тръгваме си и остава мама,
като старо съхнешо дърво,
със земята плодородна сраснала.
Дълго за довиждане ни маха
и под черната прокъсана забрадка
бистри ручей по бръчките се стичат.

Искам дълго да целуваме притихнали
дланите й сухи на светица
с изкривени, почернели пръсти,
и да се изпълва с гласовете ни
грохналата от въздишки къща.

Да ни обгръща ласкаво тревата,
да ни сепва писък на гнездо
и по изровения път от дъждовете
сто години да се връщаме при тебе,
мамо.

Ружа ВЕЛЧЕВА

ЛЯТО

Последният ден на лятото е.
Всички направо са полудели.
От клоните ми намига вятърът
и с огнени кестени ме замеря.

По пейките влюбени гимназисти
се целуват като за последно.
Стъпвам плахо по златните листи.
Маратонките ми весело светят .

Нищо, че от мишите дупки в пръстта
есента вече сърдито наднича.
Стиснала здраво кестенче във дланта
с усмивка към есента си тичам...

Валентина ЙОТОВА

ПТИЦИ ПО НИКОЕ ВРЕМЕ

Понякога сънувам, че съм птица
и ме прегръща теменужен здрач.
А приливите звездни на шурците
пресича подранилият косач.

На хоризонта с тънък златен косъм
обточва се небесният илик
край слънцето - пламтяща капка восък.
Не ме бъдете, моля, в този миг!

Когато въздухът е с вкус на вишня,
разпукана от сладост, и тръпчив
и суетата е така излишна,
и знаеш, че си още много жив.

Щастлива съм единствено тогава –
ръцете ми загребват синева,
когато съм фотон, сълза и вятър,
наченат стих в безмерна тишина.

Летели сме – навярно в друго време,
и Бог е бил наивен пилигрим –
далеч преди да сме били родени
и безвъзвратно да се приземим.

Дали сме пеперуди във хербарий,
крилете ни забодоха ли с трън?
Повярвайте ми – има още ангели.
Летете, хора, даже и на сън!

Димитър ПЕТРОВ – 82 години

БЯХ УЖАСНО ИЗНЕРВЕН
от умора и безпаричие
и започнах сутрешен джогинг,
с надежда да си възвърна
спокойствието и вярата
в любовта и хората.
Веднъж, с възхода на слънцето,
в алеята срещнах видение.
То ми кимна усмихнато
и отмина с бяг грациозен.
Гледах след него с почуда
и бликнало възхищение.
Оттогава нарочно го чакам,
за да повярвам, че не е
сън или видение,
а жива, красива жена.
Убедих се, когато видях
целувката с мерцедеса,
с който замина щастлива.

Мечтите ми
тичат самотни
към една усмивка...

СТОПАНИНЪТ УМРЯ.

Заклаха овена.
Сготвиха цял казан курбан.
От мъка изпиха
пълно бакърче с ракия.
Наточиха дамаджана вино
и залапах горещи мръвки.
Да не пари, ги поливах с вино.
Във вестник с домашен тютюн
свиха груби цигари.
В пушека мъчно се виждаха,
но намираха чашите.
Едва се чувах по двама.
Пряли мухи
се тръшнаха в чиниите.
Котката се облиза доволно,
излока паница вино
и хукна на двора.

Заигра хоро...

СофияФИЛИПОВА

ПРЕДИ
НЕУСЕТНО
ДА ПОТЪНЕМ
ВЪВ НОЩТА

“Човек е сам върху сърцето на земята,
пронизан от единичък слънчев лъч:
и неусетно пада вечерта”.

С.Кузимодо

И падат сенките смълчани и замислени,
потъват във сърцето на земята,
сбогували се със единствения слънчев лъч,
и той потънал някъде зад хребета.
И ние тъй потъваме зад онзи хребет,
където най-загадъчната нощ ни чака,
приготвила за всеки неговия жребий.
А всеки има корен във сърцето на земята,
но всеки корен във дърво дали израства,
и всякое дърво дали е с плодове,
и в тези плодове дали се е стопило слънцето
или е стаено тъмното на земната луна,
обрекло ги на безполезност и безплодие?
Затуй ли жребият на всеки е различен?
Загадъчната нощ не си издава тайните.
Затуй и в този час на чезнещите сенки,
преди несетно да потънем във нощта,
душата ни замислено се вглежда
в единствения и последен слънчев лъч.

КЛЕТКИТЕ

„Каквото и да заговориш,
остава клетката от думи“
Иван Теофилов

Не е ли клетка и мълчанието
даже по-огромна
по-бетонна по-просмукваща
студено-ледени стени
железните решетки без ключалки
а и за какво ли пък са те
след като пазачите ги няма никакви
и ти заключеник си в клетката
със спомена от сетните си думи –
прилепи блуждаещи в тъмата
сънуващи пророчески смъртта си
в туй кухо ледено пространство
и чакаш...

О как си усвоил изкуството
да чакаш
слънцето да грейне ненадейно
да разтроши железните решетки
да влезе освежителният въздух
и те спаси от тази клетка няма!

Благословен мигът
когато се смили над тебе Бог
и разтроши железните решетки
и те спаси от сляпото мълчание
пренасяйки те в царството на думите!

Дали обаче той ще те спаси
от маските им
под които се спотайва истината
от осторорежещите им стрели
впиващи се право в мозъка
от всичките онез игри
не всякога забавни
които разиграват в клетката си
Може ли да каже някой
Коя от двете клетки
по е пагубна?

ГЛАС В НОЩТА

Не ми отнемай болката.
Мое богатство е, част от духа ми,
Нежна частица от мойто съзнание.
И не ми говори за външни неща –
друг свят обитавам отдавна,
сляпа съм вече

за старите друмища,
извървах ги отдавна,
мъртви за мен са.

Душата ми броди
на сто къса разкъсана.
Ела, събери я! Вдъхни й живот!
Да седнем заедно до онази ограда,
отвъд която не знаем какво има,
да седнем във мълчаливо очакване.
Глас може би ще дочуем далечен:
Тази е вашата карма!
А болката – вашето щастие!

Атанас ДИМИТРОВ

ЛЮБОВ

Държа ръката ти като умряла риба,
увиснала във моята ръка.
Не те вълнувам, знам, а бих желал:
гърдите ти да се повдигат тежко
като вълни под морски бриз,
да ставаш румена, когато те погледна
и бледа, щом извърна взор от теб.
Уви, днес предпочитам да ме мразиш
пред твоето студено безразличие...
И още, мразя този мъж,
до който лягаш нощем,
но тръгвайки да го убия,
знам - ще страдаш
и спирам разгневен и с нож в ръката.
Наместо кръв във моите вени
пулсира разтопена лава и цял пламтя.
Очите ми не трябва да го виждат -
ще изгори, ще стане пепел!

* * *

Днес шепна пак молитвата безшумна.
Но изведнъж тревога в небесата лумна:
там мярнаха се -
с бързината на комета! -
крилата алени.
Замятаха се облаци запалени.
На зло вселенско
се предава безсмъртната щафета!
Въпроси в мозъка заблъскаха се пак.
Към Библията гледам,
очаквам свише знак...
Запитвам се тревожно:
Нима?
Нима?!?
Пристига отговорът - тишина.

КОГАТО АЛИСА ТЕ ОРИСА

Първата самостоятелна стихосбирка на Лилия Христова със заглавие „Ориса ме Алиса“ несъмнено отвежда към приказната история „Алиса в Страната на чудесата“ на Луис Карол и нейното продължение „Алиса в Огледалния свят“. Но все пак тя не е тяхна реплика. По-скоро провокативността и литературния нонсенс, характерен за английската традиция (вж. лимъриците и под.), играят ролята на генератор, извор на идеи и образи, които допълват поетическите образи на българката и създават един паралелен свят (който тя определя като „сънувана реалност“), свят, в който интелектуалното и сензитивното са достатъчно добре дозирани, за да предизвикват емпатия. Тази поезия ползва „модела“ на „Алиса...“, Алиса е скритият protagonist на поетесата, те двете са нормалните/реалните хора, поставени в нелогични/нереални/приказни ситуации и по женски нелогично се опитват да извлекат вечната и приложима луда

мъдрост на света, дори ако трябва да докарат света и населяващите го до абсурд, за да го обяснят логично, като му придадат някаква форма.

За Лилия Христова обръщането към детския персонаж Алиса не е случайно: тя е от романтичния Несебър, детството ѝ преминава там, тя е учителка, учи децата да обичат поезия, сама опитва да съхрани детското у себе си, да приеме по детски света, вълнуващо неизвестен, опростен, бистър и позитивен. Поезията ѝ е чувствено вживяване в детското световъзприятие, потъване в света на илюзиите и сънищата, но в същото време реалността пробужда тъканта на стихове, в които покрай многото интересни образи и метафори просветва и този – пирамидата на Маслоу (да уточним: през 1943 г. американският психолог Ейбрахам Маслоу представя една йерархична система на потребностите на човека, изразена чрез пирамидална диаграма с няколко нива – в основата са физиологичните потребности и нужди, а на върха – духовните – самоусъвършенстването и себerealизацията). Основно сензитивна, тази поезия демонстрира добра асоциативна игра с образи и метафори, дори бихме настоявали за известна ризоматичност; така както в „Алиса...“, и тук са преплетени сложно образи и смисли от реалността и автобиографията на поетесата с подобни на тези от произведението на Л. Карол. Появяват се образи като картите за игра, шахът, огледалото (от „Алиса...“, но и от „Снежанка“), шапкаря, часовника (който е обсебил и първа корица на книгата, колкото и банално-щампово да изглежда), но и пантофките от „Пепеляшка“, орисницата/магьосницата от „Златното момиче“, Грозното патенце, та дори „Вишнева градина“, „Три сестри“ и

„Вуйчо Ваньо“ на Чехов. Появява се и детството като картина-спомен за оня някогашен Несебър, където „Слънцето се стича / по керемидите / и търси мирис / на смокиня и чироз. / Ти шиеш кукли, / аз пиша стихове... / Морето, небето / пак се сливат в очите ти.“

Ще отбележим, че писането за детето-в-мен, отдавна се е тривиализирало и клиширало (жанрово, формално, дори и като избор на заглавия) и този ментален калъп е белязал както поети, така и редактори. Л. Христова е успяла да се измъкне от него. Не че не са останали следи от сантимент и отделни несполуки във формата, но повечето от поетическите образи и картини са изобразени като плод на някакви усещания и чувства, а не просто са назовани, номинирани. Взирането в личния свят е особено сполучливо в стихотворения като „Искам да съм тиха планина...“, „С кръстче като неграмотен...“, „Делник...“, „В нощта...“, „Бях оглушително изречение...“, „Надеждата ме напусна...“, „Огледалце, огледалце...“. Разбира се, в тази поезия на родения на брега на морето, в едно от най-романтичните български морски кътчета, несъмнено морето е важна фигура (да напомним, че през м. юли 2016 г. Л. Христова спечели Втора награда в поетичния конкурс „От заник слънце озарени“, посветен на П. К. Яворов в Поморие). Нейното море е носталгия и спомен, завръщане към родното и близките, но и позив за саморазкриване и близост:

...
Огледалце, огледалце,
покажи ме!
Нека корабите,
пожелали да останат,
видят истинския пристан.

Мисля, че това е една монолитна стихосбирка, наистина „орисана“ от момичето Алиса. Орисана да бъдеш дете. Ето така:

Ориса ме Алиса
в отражение на път
да виждам чудеса.
Раста,
смалявам се –
търся
ключе на дъното на кладенец.

Невероятното
ме пълни
с цветове.

Една копнежна книга за изгубения в лабиринтите на времето, „в тунелите на паметта“ човек, който открива себе си и света наново в своето детство, открива чудото да си жив, пътя към надеждата и щастието, ражда се повторно:

* * *

Бях се изгубила. Днес
се връщам в сина си –
в детството
на света.

Владимир ШУМЕЛОВ

Лилия Христова. *Ориса ме Алиса*.
Бургас: Изд. на Бургаска писателска
общност, 2016.

ЮлияВАПЦАРОВА**ЗЕЛЕНОТО
СЪБУЖДАНЕ**

Измислени коне в полето цвият
и пият изворна вода,
в която се е къпала луната
преди да се превърне в жена.
Далечното и близкото се сливат
в абсурден мост от грейнали звезди.
Реалните посоки придобиват
измислени и чужди дълбини.
Пророчества изострят сетивата,
наситени с атавистичен страх,
и разумът се спъва в чудесата –
на Бог всесилен веселия смях.
Напевът на звездите благозвучно
разнася своя генетичен код.
От нищото до нищото заключен,
какво ли е човешкият живот?
И пак еднакво непонятни стават
живот и смърт, душа, начало, край
и силите, които направляват
зеленото събуждане на май.
А времето приижда и изтича
в безмълвната далечност на света
и всеки мъртъв миг сега е притча
в безсмъртните анали на духа.

СТОЯХ НА ПРАГА НА ГОРАТА,
а тя започваше отвсякъде.
Ръце, изгарящи от обич,
са клоните ѝ многопръсти.
Познава своите сезони,
живее с трепета на всеки лист
и той и носи щастие.
И спомени, ударени от буря,
от брадвата в ръцете на слепци -
тръпчиви, непосилни и абсурдни.
Пораснала и недорасла,
облечена в зелено още,
тя често се събужда нощем
от стъпките на дебнеща лисица,
от песента на улулица
изпълнена с любов догоре.
От аромата на бреза,
на диви ягоди и на пелин.
Там птици си говорят нещо
и се заливат с ведър смях.
Стоях в сърцето на гората -
трева от нейната трева,
клонка, счупена в нощта
от похотта на лют сръндак,
дънер, с лишеи обрасъл.
Частича от самата нея,
сега съм истинската аз.

ВГЛЪБЕНА СВЕТЛИНА
пропита с вечност
и ехото на всички времена,
укротено и смекчено.
Внезапни пориви на вятър,
внезапни приливи на нежност.
Трептящ акорд,
дълбок и отморяващ –
забавен като сън –
и вик на тишината,
непоносимо свършена...
Тя е странна тази песен,
с дъх на отишумяла буря!

КЪДЕ ЛИ ВЯТЪРЪТ ПОЧИВА
и топли своите длани?
От светла жажда ли умират
реките обуздани?
А кой ли на студа в сърцето
гореща страст разгаря
и слънчевото алегрето
в душите ни отваря?
Дали от бял възторг изгаря
събудената пролет
и с дива горест се повтаря
във всеки птичи полет?
В безумна нощ ли тъмнината
по утрото тъгува,
а своите петна Луната
със звезден прах лекува?
Една луна за всички тъмни нощи.
И вятърът
галювен, зъл, себичен.
И пролетта, в която вярвам още,
живеят в мен
и аз на тях приличам!

РАЗВЕНЧАВАНЕ НА ЩУРЕЦА

Песента му се ливна в тъмата
стремглаво –
дълбока, безбрежна и жадна.
Химн на раздираща радост.
С екзалтирани пръски осея небето,
насити с любов тишината ми
и с някаква нова реалност.
„Ако гласът ми достигне до теб,
не ме отминавай безгрижно.
Песента ми е пръстен годежен,
посипан е с капчици изгрев!“
Попивах гласа му обсебващ
за глътка покой и отмора.
Не знаех дали се завръщам
или на път съм отново.
Песента ти, щурецо, е гибелна.
Свят, който не искам да зная.
Тя е безумие, унес, верига!
Подарък, от Ада изпратен!
Дори да е сладка небесна отрада,
е болка, която убива!
Парченце откъснах от мрака нехаен
и стрелнах. Разцепих небето.
Гласът му тръпчиво заглъхна.
Любовта му... дявол я знае!
Сега в независимост кротка
стоя в тишината заспаля.
Боли ме душата до голо.

А глас стародавен ми шепне:
ЩУРЕЦ НЕСЕ РАЗВЕНЧАВА!

АЗ СЪМ СТЪМНИЯ БРЯГ НА РЕКА
ранен от водните капризи.
В подмолите тихи струи хладина
и в тях страховете си скрила съм.
Дъжд ли нехаен се сипе над мен,
въздиша ли вятър в тревите ми волно,
с реката се смеем,
извисяваме глас,
приспивно мълчим и ромолим.
Сезонът на лудите страсти вилнее,
изпълнен с чудовищна гибел.
Дори да се скъсаи на две след това,
остава в устата ти
дъх на отровена риба.
Кратък проблясък.
Сподавен покая.
Среца с усмивка на цвете.
Отново е ден, ослепял под дъжда,
без да може да види небето.
Късче по късче се рони брега.
Реката, с достойнство на жрица,
събира отломките в своите недра
и моите тайни разплита.

Лъчезар СЕЛЯШКИ**SURSUM CORDA**

Вървя по своя път към Бога,
далеч от суетата шумна,
понесъл кръст от светли думи.
Горе сърцето, sursum corda!

2.12.2015 г.

Написано пред входа на варшавската
църква „Св. Кръст“, в която се намира
сърцето на Шопен.

Худ. Ивайло НИКОЛОВ, Морски пейзаж

ОРЕЛЪТ

На каменния ръб на вечерта
видях орел – полъхна вечността.
Сега, по сам от всякога, той сам
приготвя се за полета голям.
Ще падне, сякаш метеор, но жив
все още, ще изплаши звяр страхлив.
И полусляп той взира се във мен,
тъй както жрец – във гаснещия ден.
Какво прочете в моите очи?
Отгатна камъкът. Но той мълчи.

ОБИТЕЛ

Проблясва пак
тромпетът пресипнал на луната,
сред сцената суетна,
напусната внезапно.
Не ще го чуе никой,
дори през плач да моли –
душите са пресити за чуждите неволи.
Самотен глас,
в безкрая на болката проникнал,
безсънната ми стая е твоята обител.

ПЪТ

Не, този път не е мой.
Този път, изглежда,
е на Другия.
Но кой е Другият?
Не е ли другото ми аз?
Защо е тази игра
на криеница?
И кой е истинският
живот?

ИЗХОД

Щом вечер е, по-ясно чува:
руши се къщата.
Да тръгне сам и без посока,
без страх, без спомени,
без жалост
стопанинът мечтае.
Но в ужас апокалиптичен
поредната подпора вдига,
гора от кръстове събаря,
за да направи нови...

И става все по-мрачно
и тясно в лабиринта
с един-единствен изход:
самотната вселена.

ВЗАИМОЗАМЕНЯЕМОСТ

Да е не – за мъжа,
не е да – за жената.
Ад е да – за мъжа,
не е ад – за жената.
Да, тоест не – мънка мъжът,
не, тоест да – моли жената
и така нататък,
и така нататък...

Взаимозаменяеми са нещата.

КАЛИНКА

Калинка!

Така съсредоточена
в небето изумрудено.

Но колкото и да се труди,
не ще я Бог дари
със повече от седем точки.

ФОНДАЦИЯ
ИНТЕЛЕКТУАЛЕН КЛУБ
КОСМОС
ДИМИТЪР БРАЦОВ

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4

Главен редактор: Йордан АТАНАСОВ
тел: 042/649-110, 042/980-088, GSM 0888790135
Зам.главен редактор: Красимира БОЖАНОВА
Редактори: Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ
Издател: НЧ „Даскал Петър Иванов“
e-mail: lit_glas@abv.bg
Интернет страница: literaturenglas.com
IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF
УниКредит Булбанк Стара Загора
Печат: „ЛИТЕРА ПРИНТ“ АД - Стара Загора

Не се връщат и не се редактират материали!
Абонамент - само в редакцията

На корицата – „Съветът на плъхове-те” от Филибер Леон Кутюрне

Огнян СТАМБОЛИЕВ

Намираме се в Париж, но действието може да се развива и във всяка друга столица, в редакцията на голяма радиостанция, където новините за различни инциденти и катастрофи, пожари, наводнения, земетресения, терористични атаки на ислямисти, банкови кризи, войни и дори планетарни катастрофи се „изливат” като безспирен порой, при това денонощно в ефира.

В друг план – една тайна, окултна международна организация подготвя – при строга секретност! – голям проект за радикална промяна в живота на планетата: чрез контрол на информацията и създаването на един... „планиран хаос”, на едно „превентивно”, предохранително „безредие”. И, колкото е да е неочаквано и странно, този секретен проект предвижда и протокол за сътрудничество между човешката раса и расата на „плъховете-мутанти”...

Написан от първо лице, единствено число, в сегашно време, този много актуален, новаторски роман, в който се преплитат реалното и фантастичното, е решен в определено журналистически стил. Основната тема е за информацията, по-точно за свръх информацията, която като мощна лавина залива нашия ден. Защото, колкото и парадоксално да звучи – свръх информираният, преситен от новости и сензации, у човек днес е и един определено парализиран човек! В момента, в който той се препълни от свръх информация от всякакъв вид и род – политическа, социална, икономическа, светска, той изгубва волята и заедно с нея и способността си да мисли самостоятелно, да действа, да твори... да бъде активен. Той сяда пред телевизора или радиоприемника, да види или да чуе предаване, филм, футболен мач, концерт, забавно предаване, реклами... а напоследък и т.н. „реалити шоу”.

Как се преминава от едната крайност към другата – от парализирания от цензурата по времето на комунизма човек до също парализирания, но от свръх информацията индивид – ето един интересен механизъм, който единствено иронията на Историята може да създаде.

Авторът, световноизвестният белетрист, драматург и поет, познатият и у нас, МАТЕЙ ВИШНИЕК /род. 1956/, също и журналист в радио /работил е през 1988 и 1989 в BBC, Лондон, а от 1990 досега в Радио Франс/ ни представя един оригинален и силен роман- манифест, една радиография на тази нова форма за „промишването на мозъци”. Тази забележителна, майсторски изградена сатира, в традицията на Джонатан Суифт и Семюъл Бътлър, на Матей Вишниеков /определен от критиката като „новия Йонеско”/ предлага на читателя едно интелектуално упражнение по рефлексия, провокира го да „прочисти” мозъка си, в който са се натрупали шлаки не само от близкото комунистическо минало, но и от настоящето, в което чрез медиите вече започна да вилнее един „колективизъм от нов тип”.

Матей ВИШНИЕК

ПЛАНИРАНИЯТ ХАОС (откъси от романа)

1.

- Имам топновина!

Всеки път когато Жорж произнася тези думи, очите му примигват. Не зная дали го казва сериозно, иронично или пък сам се иронизира. Но от всички журналисти в редакцията той е най-възбуден, когато установи, че „има топновина”.

Да имаш топновина означава, че в този ден се е случило нещо чудовищно на планетата: атентат някъде в Близкия Изток, в Ирак или Афганистан, тежка железопътна или самолетна катастрофа, военен преврат в страна, важна за световната икономика или просто един пореден политически скандал. В последно време повечето „топновини” са свързани с атентатите в разни точки на света, но за Жорж „топновината”, разбира се, е „най-яка”, когато идва от Европа.

Не знам кой е измислил формулата, но всички от редакцията са направо обсебени от тази магическа дума – „топновина”! Всъщност, това е напълно нормално за една радиостанция, предлагаща новини двайсет и четири часа в денонощието. И както твърди Жорж, „първият куршум” е най-важното нещо за всеки новинарски блок. А ако първата новина е „яка”, слушателят остава „залепен” за радиото да те слуша, остава ти верен!

Има дни, в които направо вали от „топновини”. А Жорж е безкрайно щастлив, когато може да избере между две, три или четири страховити събития, за да състави бюлетина. Понякога си спомням за атентата от 11 септември 2001 година в Ню Йорк, когато казах и аз: „каква страховта топновина”! И колкото повече топновини кандидатстват за първото място, толкова повече се нажежават нашите спорове в редакцията. Случва се често няколко топновини да имат равни шансове и да си съперничат за първото място... За най-гадната, най- мръсната новина на деня, разбира се. Но как да оцениш или по-точно да изчислиш степента на човешката мизерия в една такава топновина? От гледна точка на човешката мизерия дали атентат със седем убити в Ирак е по-важен, отколкото атентатът в центъра на Париж?

Понякога, на тези ежедневни оперативки в редакцията, имам чувството, че просто сънувам или пък съм погълнат от Нереалното. Това е като да излезеш на улицата, облякъл най-мръсната от всички ризи, хвърлени за пране. И всяка сутрин трябва да се подчинявам на този противен, повтарящ се ритуал: да избирам най-мръсната и най-вмирисаната на пот риза, дори изцапаната с кръв.

Но след като съм най-новият в тази редакция, просто не смея често да изразявам мнението си. Понякога Жорж, малко иронично, ме провокира да дам своето предложение. Дали да са петимата руски войници, убити в Чечения или да е холандският кораб, пленен от сомалийски пирати край Африка, и аз сам да определя коя топновина ще е „най-яката”?

- Хайде, ти имаш по-свеж поглед - подканва ме той.

Съставянето на един бюлетин предполага определени методи от научната алхимия, основаващи се върху високи медийни критерии, примесени с прилична доза цинизъм - един подчертан вкус към зрелищното, към спектакъла.

Жорж ме взема от време на време под крилото си и тогава започва да ми обяснява механизма при конструирането на един информационен бюлетин:

- По принцип всеки бюлетин би трябвало да започне с последната новина. При това непременно с лоша новина. Новините са като парчета месо, които хвърляш пред

глутица изгладнели кучета. Нали целият свят е гладен за лоши новини. И колкото пъти им ги даваш на „ония”, и колкото повече кръв има тях, те ще са по-доволни.

Кои са „ония” съвсем не е трудно да се досетиш, това са слушателите. Жорж изглежда, че е във война с тях и дори малко ги презира.

- Понякога ги чувам, как ме слушат. Чувам дишането им, - обяснява ми Жорж. - Всички са там, край апаратите и антените, жадни за новини, за катастрофи, за смърт, за кръв. Новините за убити и умрели – това е тяхната ежедневна доза ужас. Без нея те вече не могат да живеят. И до голяма степен ние, самите сме виновни за това...

Все още не се чувствам виновен за това, но Жорж ме уверява: един ден ще заприличаш мен и на всички от редакцията. Да, просто не е бивало да ставаш журналист.

Худ. Марио ЖЕКОВ, Вятърна мелница

2.

- И ти наричаш това „интервю”?

Във въпроса ми няма и капка злоба. Жорж изглежда по-скоро загрижен. Казах му, че съм учил журналистика в Тулуза, но той става алергичен щом чуе фразата „учил журналистика”, мозъкът му просто не желае нито да я приеме, нито да я проумее.

- Мислил ли си понякога дали „в тебе” не живеят няколко същества?

Като ми задава този въпрос Жорж не очаква отговор. Гледа ме с известно напрежение и чувствам как се опитва да се обърне към „всички същества” в мен. Ние всички сме „така”, обяснява ми той. Всички носим у себе си повече личности, повече живи хора, които са на различни възрасти, в различни етапи от нашата игра с живота. Ти, който си сега само на двайсет и четири години, си вече „населен” поне от три или четири личности, „ясни, определени”. У тебе се крие още едно „бебе” на шест или седем месеца, което е ококорило очи и гледа и слуша всичко, което е около него. Тази фаза от твоя живот не е отминала, не е изчезнала, бебето е все още дълбоко скрито в твоята душа, в твоята личност, то се движи, гледа света с широко отворени очи, понякога хленчи от страх пред Непознатото... Но у теб живее и едно „дете”, детето, когато ти си бил на пет или шест години, детето, което избухва в смях много пъти през деня, това вече завършено дете, което знае какво иска и харесва точно определени неща и не харесва други, което има вече никакви свои мечти и желания. Това дете е все още живо у теб, твърде внимателно гледа как се развиваш и израстваш ти, дали това става според твоите мечти. Да, детето още играе у теб и понякога не те оставя намира, кара те да мечтаеш, да желаеш, залива те със своите желания дори с наивните си въпроси.

- Какво искаше най-много, когато беше на пет години?

Жорж формулира този въпрос към детето у мен.

- Искях да имам кон.

- Моля? – възкликна Жорж. – Когато си бил на пет години си искал да имаш свой кон, и си казал, че когато станеш голям, първото нещо, което си щял да направиш, е да си купиш кон. Е, добре, купи ли си кон?

- Не.

Жорж забеляза притеснението ми, докато му казвах, че съм искал да имам кон. Не е доволен от мен. Да, наистина, защо не си взех кон? Детските желания са толкова силни и успехът на един живот понякога зависи именно от съгласуването на тези първоначални желания.

Но, продължи Жорж, явно, че у тебе живее още е едно момче на дванайсет-тринайсет години. И този тийнейджър, който вече е съзрял очертанията на света, се оставя сам да потъне в първите си метафизични тревоги и започва сериозно

да се замисля какво ще прави по-нататък, какви роли в живота ще трябва да поеме. Този „трети човек” у теб е най-жизнен, най-ярко присъстващ, отколкото предните двама, и това не бива да те учудва, защото той е все пак най-скорошният. Но твоето общуване с него е най-интензивно и най-нюансирано. Момчето е преживяло първите сериозни емоции, свързани с „другите”, с училището, съучениците, учителите, любовните и дори сексуалните вълнения.

То крие някои от най-дълбоките твои тайни, и в неговото същество се крие споменът за твоите първи приятелства и връзки. То те гледа, придружава, следи те с внимателните си, живи очи... Някъде, в твоята стая, или на тавана, в някой стар куфар или скрин, могат да не намерят със сигурност някои тетрадки и бележници от времето, когато си бил момче, ученик, когато си записвал или рисувал, воден от първите си размисления за живота и света... Да, да, но в тебе живее още един друг персонаж, един жив човек, един пообъркан „юноша”, който ти си бил преди да станеш мъж. Този човек е най-близко до това, което си сега, той е непосредствено под твоята кожа. И ако по някакво чудо съумееш да съблечеш кожата на този човек, с когото си се срещнал в самия себе си, ще бъде ли той същия пообъркан и може би гневен „юноша”?... Ето, поне четири същества, които те „населяват”, четири човешки същества, напълно различни, макар и свързани помежду си... Представи си сега, че един мъж като мен, на моята възраст, носи в себе си поне още две същества, значи и вече двайсет и четиригодишният, а след него и зрелият мъж. А един човек на късна възраст е „населен” най-малко от седем - осем лица. От пеленачето до стареца!.. Да, когато се намиращ пред едно човешко същество, ти никога не си пред един- единствен индивид. Ти си пред цяла група от същества, завързани едно за друго. И когато поискаш от човека пред теб да заговори, ще трябва да го провокираш така, че чрез устата му да се изразят „всички същества”, които са в него. Дори и на един политик, корумпиран и неморален / както повечето! / можеш зададеш въпрос, който да го обърка и той да ти отговори като детето или юношата в него... Сега разбра ли как трябва да се води едно интервю?

- Да.

- Започни със самия себе си, за да свикнеш. Интервюирай най-напред всички хора, които са вътре в тебе.

Превод: Огнян СТАМБОЛИЕВ